
Kaštanu na nádvoří Karolina táhne na 140

Kaštanu na nádvoří Karolina táhne na 140

Jste-li narozeni v období od 10. do 20. května, respektive od 11. do 20. listopadu, pak možná víte, že v keltském stromoskopu vám (i mně) vládne kaštan. Tím mým nejbližším je necelých sto čtyřicet let starý jírovec maďal na nádvoří rektorátu Univerzity Karlovy.



Kaštan je strom kypící energií.

Právě tuto schopnost oceňují dendrologové – má totiž sílu bojovat o svůj životní prostor. Kvůli houževnatosti byl strom často vysazován na vesnických návších; kolem jeho kmene lidé nezdávka stavěli lavičky, pod rozložitou korunou kaštanu řešili sousedské vztahy i politiku. Co na tom, že větší obliby se na území České republiky zprvu dostávalo jedlé variantě kaštanu? (Kaštan jedlý je považován za vůbec první pěstovanou cizokrajnou rostlinu u

nás; první kaštanovníky byly údajně vysazovány při tureckých výpadech během 13. století v oblasti současné



Moravy.)

Vraťme se ale na náš „dvorek“ na Ovocném trhu. Na asi 120 let odhadl před zhruba 10 lety stáří jírovce Václav Větvička, český botanik a popularizátor vědy. Tehdejší kvestor Josef Kubíček požádal tohoto botanika, aby odborně posoudil nejen stáří stromu, ale i jeho stav, a aby také doporučil jeho další ošetření. „Podle názoru pana Větvičky je strom v dobré kondici. Problémem bylo naklonění kmene a vznik dutiny vytvořené uvnitř něj,“ vzpomíná Lubomír Koloc, bývalý vedoucí Správy budov areálu Karolina, do jehož kompetencí péče o kaštan spadala. Na základě doporučení Václava Větvičky bylo u stromu provedeno v době vegetačního klidu radikální odlehčení koruny. Proběhlo ve dvou etapách s odstupem dvou let, aby měl kaštan čas k regeneraci. Zároveň se začal měřit náklon kmene, toto měření se provádí pravidelně každý rok. Náklon se každoročně zvětšuje zhruba o pět milimetrů. „Kondice kaštanu se těžko odhaduje. Nikdo neví, kam až dutina ve stromě sahá,“ dodává Lubomír Koloc.



„Potřeboval by větší prostor, který se mu nedostává. Přesto je ve velmi dobré kondici. Poznává se to i podle toho, že na řez strom reaguje sekundárními výmladky,“ pochvaluje si vitalitu dřeviny Matyáš Macourek, certifikovaný arboretista,

který se o rektorský kaštan od roku 2018 stará. Podle jeho informací byl na stromu loni v létě proveden drobný řez tzv. od fasády a instalována drobná preventivní bezpečnostní vazba. Ta by měla během následujících deseti let zachytit případný pád větví. Pokud by strom stál ve volném prostranství, tak by s velkou pravděpodobností již padnul. Podle Václava Větvíčky se kaštany v přírodě dožívají maximálně sta let, pak se většinou z důvodu dutého kmene vyvrátí nebo je zlomí vítr.

Lubomír Koloc pro iForum prozradil, že byla dokonce vypracována studie na podepření kaštanu. Ovšem po statickém posouzení by se na nádvoří muselo vytvořit kovové monstrum, které by místu příliš neprospělo, a výsledné řešení by nebylo vyhovující.

Z pohledu dendrologů je poloha stromu ve vnitrobloku objektu Karolina úžasná. Naši předci ji prý zvolili nadčasově. „V místě a jeho bezprostředním okolí vytváří strom v plné vegetaci, tedy od června do srpna, naprosto úžasné mikroklima. Je to dáno nejenom vrhajícím stínem, ale především odpařováním vody z listů,“ hodnotí Macourek. Ten si je jistý, že stromu neškodí ani dlažba dosahující téměř k úpatí kaštanu, jeho kořeny se šíří hluboko pod povrchem.

Současně si však všichni uvědomují, že i stromy mají svůj život, který jednou skončí. Možná stačí jeden výrazný porыв větru a může být vše jinak. I s touto alternativou je třeba počítat.

Archivní snímky z let 1946-51 (první zleva) a 1964-65:

